

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unitatea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XV

Blaj 22 Aprilie 1905

Numărul 16.

CRISĂ.

Alegerile dietale cari au avut un rezultat atât de surprinzător pentru întreaga țară, și au zdruncinat partidul liberal, scoțând în majoritate partidul kossuthist, au adus cu sine în politica internă o crisă penibilă și acută.

Dela deschiderea dietei încoace, acolo nu se face nimic serios, nu se lucră, nu se întreprinde nimica pentru bună starea materială a țării, fără partidele se ceartă și se hârjonesc între sine.

Opoziția de odinioară, acum ajunsă în majoritate s'a unit între sine, în privința partidului liberal acum decimat și dismembrat. „Coaliția” aceasta a opoziției apoi, în frunte cu extremii kossuthiști doresc nici mai mult, nici mai puțin, decât desfacerea dualismului, și independența totală a Ungariei. Militie maghiară cu insignii și limbă de comandă maghiară, independență vamală, desfacere de către Austria — iată scopurile și țintele ce le accentuiază „coalițiunea” deputaților ajunsă în majoritate în dietă.

Și de oarece Monarchul nu poate și nu vrea să le satisfacă aceste dorințe ale lor, toate încercările de rezolvare a crisei, toate pertractările politicianilor de până acum au fost fără rezultat. Activitatea dietei, de altcum constituită, s'a mărginit a desavua acțiunile vechiului guvern, încredințat interimal cu conducerea afacerilor, și a redacta o adresă regelui, rugându-l se grăbească cu rezolvarea crisei, și espunând programul „coalițiunei”.

Acum însă dieta și-a intrerupt, din cauza sărbătorilor ședințele și nu se va redeschide până în 3 Maiu n. a. e. și așa proiectul de adresă către Majestatea Sa va veni la desbatere numai după redeschiderea dietei.

Așa dar e crisă — dar se pare o crisă forțată, nenaturală. Kossuthiștii cer desfacere de Austria, uniune personală, militie maghiară și independența vamală și nu-și dau samă de urmările

ce le ar avea toate acestea, de greutățile, ce ar obveni întru realizarea lor, și parcă serios nici ei nu doresc să capete tot ce cer, fără pretind mult ca să capete ceva concesiuni.

Proiectul de adresa către Monarchul e stilisat atât de enigmatic, încât din el nimenea nu poate vedea clar programul „coalițiunei”, și că proprie ce dorește. În această adresă nu se cere express nici independență vamală, nici militie maghiară, și cu atât mai puțin desfacerea dualismului.

Duplicitatea aceasta politică, e de explicat. Prea bine știu magiarii că sunt în minoritate numerică și că forța lor zace în dualismul cu Austria. Desfacerea de către Austria ar însemna slăbirea lor. În Austria popoarele inclină spre federalism și oare în Ungaria nu s'ar întâmpla același lucru? Câte greutăți nu ar fi apoi cu independența vamală, și cum s'ar rosti asupra limbei magiare de comandă la armată naționalitățile nemagiare în majoritate?

Dar abstragând dela lucrurile acestea și dela faptul că e vorba de noi fără de noi. Monarchul nu și-ar putea da nici când invoirea la împlinirea datorințelor magiarii — pentru că acest lucru ar însemna dismembrarea monarhiei Austro-Ungare și ar aduce cu sine decadența ei defă rangul de putere mare.

Cum se va rezolva în această situație crisa nu se știe, deocamdată însă e crisă: ministeriul a abzis, și în dietă nu se afla partid, care ar putea lua în mână frânele guvernării.

Dar nu în frământările politice între cari se sbuciumă politicianii magiari, alergând după clișmere, stă adevărată crisă a țării, ci în stagnarea și desastrul material și moral, în care se află poporul.

Deja de prima dată, când cu ex-lex, țara, dar cu deosebire poporul a avut pagube enorme. Dările poporul nefiind silit, nu le-a plătit. De pe doi ani i-s'au adunat dările pe un an. Anul trecut a fost un an atât de rău,

incât bietul popor a trebuit și trebuie să lupte cu foamea, și acum iarăși suntem în ex-lex. Și dările sunt multe și grele, și când vor trebuie plătite îngrămădite de pe ani întregi, de unde le va putea plăti bietul țaran? Stagnează comerțul, industria, nu se leagă convențiuni comerciale cu alte state, și așa în țara noastră stagnează totul. Numai hârțuelile politice nu stagnează, numai vânarea după concesiuni naționale magiare și zdrobirea a tot ce nu e magiar, infloreste. Condamnări politice pe motivul agitației în contra națiunii magiare, magiarizarea forțată a tuturor numelor nemagiare și pedepsirea copiilor nepricepuți pe motiv că agită în privința patriei — iată în ce la noi nu este „crisă”.

Și în locul acestora ar trebui ca domnii ajunși la putere, trimiși acolo mulți prin voturile românilor, să scoabore în sinul poporului, să-l vadă și să-l înțeleagă cât de miser și de lipsit e. Că fânul și nutrețul ce-l primește din partea statului ca se nu-i moară vitele de foame — liferat fiind de jidani — e rău, și astfel în loc să fie ajutați, sunt păgubiți; că bucatele în multe locuri li se împărtesc dijmuite, și că sunt atât de săraci și lipsiți bieții țărani, fără deosebire de naționalitate, încât nu mai pot suporta multele dări îngrămădite asupra lor de ani întregi. Și crisa aceasta să cerce să o saneze, din acest impas și miserie să caute desfășurare, căci aceasta este adevărata crisă, prin care trece azi Ungaria.

Facă-să lumină!

În prim-articolul „Stări triste” s'au spus adevăruri triste și însâmnate. Multe mai sunt de spus dacă voim ca cei chemați să le audă și să lecuiască boalele năpraznice ce bântuiesc în dieceza Gherlei.

Donă căi sunt pe cari putem spune toate ce ne apasă inimile: calea ziaristicii cinstite și calea oficioasă a adunărilor tractuale.

E probabil că factorii competenți — gremialiștii — n'au cunoștiințe câte mai îndură preoții puși în cura animarum, cu deo-

➡ **Cetiți: BEN HUR și TRAGEDIA CALVARULUI** ➡

cea mai potrivită lectură de S. Sărbători.

săbire foarte bătătoare la ochi în dieceza Gherlei. Loviturile și vătăările dureroase — de cele mai de multeori nemeritate — cari să descarcă preste sufletele vătămate a preoțimei, trebuie să usture și pe superioritate. Dacă nu o-ar ustura — ceea ce abia e de crezut — atunci vai de noi, prea ni-s-au tâmpit simțurile! — Afară de calea ziaristicii — unde lipsa care, în adunările tractice un punct înșămnat din program să formeze: *situația clerului și poporului*.

Despre cele pertractate în această afacere, unde împrejurările grave pretind, să se ia protocol deosebit, asupra căruia să se tragă cu insistență cinstită atențiunea Prea-veneratului Ordinariat. Acesta nu e de amănat de joi pe mai apoi, până vor mai bate în cap zeci de preoți și tot pe atâta ti vor scoate pe ulițele satelor, fără judecată, în mod aproape sălbatic.

Dacă am fi numai noi, nimic n'am avea de zis, am fi datori să ne mângâiem cu cuvintele lui Christos: fericiți veți fi când vă vor bajocori pre voi și vor urî și vor zice tot cuvântul rău în potriua voastră, mințând pentru mine. — Dar avem familie, prunci și fete scumpe sufletelor noastre, de-a căroră milă ne-ar crepa inima și ni s'ar întrista sufletele până la moarte, văzându-i vărsând lacrimi pentru nelegala și neumană procedură a acelora pentru a căror bine și înaintare părinții lor și-au dedicat și își dedică toată viața, tot sufletul și toată virtutea!

Vor fi preoți și mireni deopotrivă, cari vor zice întru sine, că procedura espusă aci ar înșămna: un fel de neobediță față de Episcop și superioritatea legitimă. O astfel de interpretare nu admit, nici după canoane, nici după mintea sănătoasă, pentru că espunerea sinceră, legală și curioasă a relelor și grelelor împrejurări, fie împreună și cu insistență de a primi scut și apărare justă,

în ultima analiză nu-i mai mult decât un fel de exclamațiune a psalmistului: Doamne deșteaptă puterea Ta și vin-o ca să ne mântuești pe noi! — Neobediță și nerespectarea autorității episcopesti stă însă întru aceea, când fi sufletești își bat părinții în cap și îi scot în uliță fără judecată.

N'am de scop de a compune gravamine, ci a indica căile pe cari să informam superioritatea la vreme de lipsă, ca să prevenim fulgerile și trăsnetele, cari în cazuri speciale și din senin să descarcă asupra preoțimei. — Dacă vorbele noastre vor rămânea nebăgate în samă, vina și păcatul va fi afară de noi. Ne vom lupta mai departe cu valurile și pe cari pizma și oarba răutate ti vor nimici — vor fi nimiciți — dar vai va fi de aceia, peste cari să va descărca pedeapsa lui Dumnezeu, cu dreptul să vor putea tângui cu Eremia „Vai mie pentru că am tăcut!“ căci mahnirile și chinurile celor rămași de cei ce vor cădea jertfă aștorfel de proceduri — vor striga după răsplătire la Cer!

O singură binevoitoare observare am la un pasaj din „Stări triste“, n'a fost chiar corectă în general enunțatiunea protopopului care a zis: „de comun tot preoții cei harnici, au neplăceri cu credincioșii etc.“

Nu voesc deastădată a spune când și și cum poate un preot în adevăr harnic avea neplăceri.

Dacă mai mulți frați vor da atențiune și să vor declara preste cele espuse, voi mai reveni la acest obiect, espunând tot ce voi afla de trebuință; pentru aceea ocaziune îmi rezerv și răspunsul: când și cum poate avea un preot harnic neplăceri. — Și cum în dieceza Gherlei nu să cunosc, ori nu voesc să fie cunoscuți preoți în adevăr harnici, ceea ce e foarte de lipsă și de dorit.

— p. —

„Scopul scuza mijloacele“. — În Germania un tribunal a dat o sentință de mare senzație. E o sentință într-o cestiune științifică-teologică, — rezultat al unei polemici literare.

Să povestesc faptele:

Un preot catolic anume Dasbach, afirmase că preceptul „scopul scuza mijloacele“ atribuit iezuiților, considerat ca doctrină fundamentală a lor — n'a fost nici odată enunțat, nici sub forma aceasta, nici sub altă formă, de vre-un iezuit sau de vre-un teolog catolic de seamă. Această frază — zicea Dasbach, de a căruia autenticitate nimeni nu pare a se mai îndoi — nu este decât o invenție a adversarilor catolicismului. În plus Dasbach, pentru a dovedi odată în mod public aserțiunea de calomnioasă a declarat că plătește zece mii de lei aceluia, care-i va putea produce un citat măcar, din atâta literatură catolică, citat care să conție cuvintele „scopul scuza mijloacele“, sau să indice senzul lor, fie ori cât pe departe.

La provocățiunea aceasta a răspuns contele de Hoensbroech, un iezuit, admirabil cunoscător al literaturii iezuite. El a adunat mai multe sute de citate, despre cari pretindea, că dovedesc cumcă iezuiții au predicat și predică preceptul: „scopul scuza mijloacele“.

Dasbach contestând, că din frazele citate ar reieși, că acest precept ar fi fost enunțat de iezuiți sau de vre-un alt catolic. Hoensbroech susținând contrariul, l'a dat pe Dasbach în judecată, cerând să-i plătească cei zece mii de lei.

Tribunalul cercetând citatele lui Hoensbroech, a achitat pe Dasbach, cu motivarea, că din aceste citate nu reese cum că iezuiții ar fi proferat vre-odată preceptul atât de des pomenit în sarcina lor.

FEUILLETON.

În pasesemi.

Scrisoarea VI.

Unui prietin.

Într'una din epistolele trecute și-am fost amintit, iubite pretine, că în acest timp de întoarcere, de luminare, de pocăință, biserica pregătește pe credincioșii, cari o voesc aceasta, la donă mari sărbători, cu mult mai de mare preț decât sărbătoarea învierii în natură, la s. taină a Cuminecării, și la praznicul învierii Domnului. Prilej acesta de gânduri serioase, de meditari adânci. Câți vor fi, însă, cari să aibă timp pentru așa ceva! Cel din urmă praznic, Paștile, li e totuși mai binecunoscut tuturor. Pompa strălucită ce o îmbracă atu ci biserica, cu odăjdiiile ce întineresc, sub razele bogate a soarelui tinăr, ce pătrund prin ferești, din toate florile verzi, albastre, din toate spicele galbene aurii, din toate firele luminoase, lasă impresie adâncă în sufletele celor ce au ascultat odată slujba de învingere, de înviere. Troparele puternice, plin de viață, le răsună meru în urechi. Paști au farmecul de odihnă, de recreare, pen ru cei mari, și de duiosă, mărunte bucurii nevinovate, pentru cei mici.

Ce aduce însă acest măreț praznic al Cuminecării, pentru cei mai mulți din zilele noastre? E destul să-ți spun că aproape

nimăni azi nu-i mai trece prin cap, că aceasta ar fi o sărbătoare. Nu, căci numai în vrăsta nevinovată a catechizării, atunci când nu înțelegeau aceasta, au știut că e una din celea șapte taine.

Astăzi am ajuns departe. Cunoaștem multe din tainele văzduhului albastru, și telescoape tot mai desăvârșite se îndreaptă meru cercetătoare spre tainicile, minunatele lumi de stele argintii. Ochii ageri observă, mințile luminate, adânci, meditează, mâinile uscate însă. Și din cifrele încalcite, adunate în operațiuni strânse, fără greș, iasă adevăruri nouă, legi nebănuite încă, și aripile multiple ce miroasă încă a teasc, a foilor și revistelor, duc în celea patru vânturi veștile înbucurătoare, pe cari lumea nervoasă de azi le soarbe lacomă.

Un om fenomenal, o minte mare și adâncă, cercetează începutul lumii, începutul omului, natura lui și ținta ce o are. Stă nedumerit în fața rezultatelor la cari ajunge, e nehotărât: să le fie vecini: pentru sine — sau nici pentru sine, — ori să le așeze sub stoicele teascuri de tipar. Dar iată, un bulgăr de lumină i-s'a așezat în inimă: simte numele mare, la care va ajunge, din lumina asta se desface o nespasă căldură ce topește și voințele celea mai tari. — și volumul se îngroașă — coală de coală. Și curentul nou e primit totdeauna ca un paș hotărât spre cultură, ca un sol vestitor de bine și de fericire. Învățații aproabă sau polemizază, ca în sfârșit să cedeze și ei, ziarele dau recenzii, aprecieri bog te, semi-doctii se înduioșază, se înflică, iar gloata, nesfârșita gloată nenorocită, ce jeme sub grozava povoaară a întregii e lturi moderne, sorbându-și înveninata, scârboasă hrană su-

fletească din ziare mici, à doi bani bucata, se fanatizază, de acestea învățături „sublime“, din cari, până la ei, la cei din urmă, nu au ajuns decât drojdiile din fund, și câteva ușoare spume, sau bulbuci de deasupra. Fantul însă rămâne nerăsturnat: *toți se interesază de apariția cea nouă*.

Un voluminos proprietar de mare fabrică, știe până într'un fier tot ce a încurs, tot ce a eșit din greaua sa pungă, ce trage tot la fund: ori că e vorbă de idealismul și de aici, ori că e vorbă de rainul de-asupra și de iadul de desubt. În cealaltă lume. Știe, și celea trei bărbii ti astupă gulerul, pe când își cetește gazeta lui: anunțurile, inseratele, bursa, cu sugara de frunze sucite, suptă de buzele mari. Dar totuși se interesază și el, pe când acelaș lucru îl face jos lângă roatele asurzitoare mașinistul, ce cunoaște până într'un cuiu toate intestinele și încheeturile grozavului monstru șuerător, ce varsă, meru varsă pe gâtul larg, norii grei, înădușitori de fum.

Piticile dobitoace, cari se învârt, se frâng, deșelate de povară, în jurul acestei dihanii, muncitorii nenorociți, sunt și ei interesați de rodul ce-l va avea munca lor de azi, și mai mult munca lor de mâne, când printr'o grevă universală, își vor ușura soartea, după cum au cetit ei acolo și acolo. Totuși la dânsii se află ceva mai multă inimă: în toiul muncii le vin poate în minte copiii goi și flămânzi de acasă, cari vor avea aceeaș soartă ca și ei, vecinicind astfel nenorocirea, pe cum trece din neam în neam nobilitatea bunăoară. — le vin poate în minte, căci din ochii obosiți se desprind picuri grei, ce sfârșe pe mașina înferbântată.

Eată, iubite pretine, numai câteva din

Dar nu numai tribunalul, ci și adversarii cinstiți ai catolicizmului, au trebuit să recunoască acum, că într'adevăr Hoensbroech n'a putut dovedi că iezuiții au trecut în doctrina lor preceptul: „scopul scuză mijloacele“. Mai mult: Hoensbroech fiind unul din cei mai buni cunoscători ai literaturii catolice, e de crezut că dacă el n'a găsit pomenitul precept, nimeni nu-l va găsi și n'a existat.

Și cu toate acestea cine nu vorbește de preceptul iezuit: „scopul scuză mijloacele“?

„Adevărul“ 31 Martie v. 1905.

CORESPONDINȚE.

Misiuni în Giurgeu.

— 10 April 1905.

In Bilbor.

Parochia Bilborului, situată la granița din spre Moldova, formează punctul cel mai înalt în partea de cârmă mează-noapte a Giurgeului. Locuitorii ei, aproape toți români gr.-cat., fiind economi de vite, verile le petrec cei mai mulți dintre ei prin cerii munților, și numai toamna târziu se retrag în comună, dar și atunci trăind izolați și împrăștiati, ca și niște coloniști vremelnici. Contactul lor cu moldovenii e atât de des și intim, încât de superstițiunile și rătăcirile lor în ale credinței, adoptate și infiltrate de cârmă călugări și preoți ignoranți, numai momente solemne și adânc simțite, numai cuvântări și dovezi convingătoare, îi pot deslipi. Așa d. p. până eri-alaltării bilboreanului ținea de dogmă sfântă, că nu-i ertat să te cumineci, decât poate în ceasul morții

(poate ca să nu aibă preotul de a lucra fără plată), ci e suficient, ca eșind preotul cu ss. daruri, să treacă peste corpul cutăruia, lipit de podele cruciș și cu fața în jos. De tot binevenită a fost deci contemplarea acestei parochii, izolate în situație și religie, ca prima țintă a misiunilor din Giurgeu, pe cum și cercularul protopopesc în senzul, ca preotul local, socotind mai ales disperziunea creștinilor, din bună vreme să-i pregătească pentru săcerișul misiunilor. A și fost îmbelșugat și mângăitor acest săceriș; fără de a esagera, a fost chiar nimitor.

Decât că bunășoară diferență este între misiunile din alte ținuturi, cu comunicațiuni și locuri mai netede, cu comune mai compacte, și între grăntatea de a le implini la noi și tocmă în Bilbor. Începutul lor s'a stipulat adevă pe sărbătoarea s. Bunăvestirii. Ca misionari s'au insinuat M. On. Elie Câmpean, protopopul tractului și conducătorul misiunilor, On. Alesandru Donescu, notarul tractului și paroh în Vașlab, On. Ioan Dobreanu, parohul Corbului și On. Ioan Mera, parohul Tulgheșului. Cei doi din urmă, pe motivul pedecilor pastorali, nu au putut coopera dela început. Au plecat deci în prezina Bunăvestirii Mon. Dn protopop cu On. Donescu încă dimineața pe la oarele 8, și de abia la oarele 2 după mezul nopții au putut ajunge la Bilbor. Cel puțin 10 chmetrii au fost siliți a sui pe jos și în intnărecul gros al nopții, numai în mână cu felinare și lumini aprinse au putut răzbi colosala depărtare de vre-o 60—70 chmetrii și a ajunge la ținta dorită. Dimineața apoi osteneala avea să o înlocuească munca. Când însă din toate direcțiunile parochiei coboreau mici și mari, când grupurile în haine de sărbătoare gră-

beau cârmă biserică și școală, osteneala drumului au uitat-o, ear răvna de muncă li-s'a potentat.

Decursul misiunilor a fost următorul:

1. În ziua de Bunăvestire (7 April a. c.) a) Dimineața la 7 oare catechizare cu școlarii și tinerimea, despre rugăciunea „Tatăl nostru“, în școală, prin protopopul; apoi preotul Donescu i-a pregătit pentru s. mărturisire. A urmat apoi mărturisirea celor de față, ajutând și preotul local Ioan Tăslănan. După asta poporul s'a adunat la biserică, unde protopopul pe larg i-a explicat scopul și binefacerile misiunilor. S'a cântat „Impărate ceresc“ și s'a purces la serviciul Mănecatului. La sfârșitul utreniei protopopul a predicat despre evangelia zilei și despre post, ear în tot decursul acesta și până la 11 oare, ceilalți doi preoți au mărturisit necontenit. S'a început apoi s. Liturgie și la sfârșit cuminecarea celor mai mulți dintre mărturisiți. Apoi preotul Donescu a predicat despre Verguria Mariei și despre urțiunea păcatului necurățeniei. S'a eșit în cimiter, unde s'a făcut parastas și deslegări. Atâta mulțime de popor, încât numai jumătate a încăput în biserică.

b) După amiezi dela oarele 2—3 s'a ținut de cârmă protopopul catechizare în școală, atât cu școlarii cât și cu tinerimea adultă, în număr respectabil; apoi „Inseratul“, fiind popor și mai mult. A predicat protopopul despre păcat și puterea preoților de a deslega. S'a cântat „Paradisul“, apoi s'a cetit molitva mărturisirii, ear după împărțășirea programei pentru ziua următoare, s'a purces earăși la mărturisire, carea a durat până la oarele 7 și 1/2 seara, fiind mulțimea mare.

2. a) În 8 April la 7 oare s'a început din nou mărturisirea de cârmă toți 3 preoții,

părțile civilizații de azi, — câteva crâmpee dar cari arată totuși în cârmă să abat azi gândurile oamenilor, cari sunt cămăuile smălțate de flori, pe unde mai bine știe să se recreieze un suflet modern. Interesul pentru viața intimă, sinceră, dispăre sub agomotosul impuls spre cuceriri științifice, comerciale, economice, cari toate se sbat numai la suprafața adevăratei vieți. Inconștient dorul spre viața aceea ce se întinecă, izbucnește din când în când, în marile masse a poporului ca niște tunete depărtate.

Dacă direcția lumii de azi e de așa, cum vom putea aștepta atunci, iubite pretine, să intereseze pe cineva, să atragă, viața sufletească, adevărată cu farmecul său, cu puterea sa invietoare, cu săbătorile sale?

Și s. Cuminecare e una din acestea săbători a sufletelor. — cea mai mare.

S'a născut din iubire, din o nemărginită iubire curată a Domnului Iesus. Blândul profet minunatul „rabi“, o vede înaintea de a hotări această jertfă de dragoste, care i-a fost cea mai plăcută, pe care „cu dor a dorit-o“. O contempla, și din inima sfântă, curată, din acest cap d'operă a s. Treimi, care e inima O nului-Dumnezeu, simțemintele celea mai dulci se ridicau, și El spunea înaintea, ce va da el oamenilor în semn de dragoste: „Eu sunt pânea, care s'a coborit din cer. Cine va mânca din pânea aceasta, nu va flămânzi în veac.“ Și nu a putut fi atunci om, care să înțeleagă rostul cuvintelor acestora. N'au fost nici apostolii.

Dar se apropia ziua cea mare, ziua de despărțire și totuși ziua, de când vecinic aveam să nu ne mai despărțim de Domnul Iesus. Se apropia Joia cea mare, cea dintâi Joie mare, cea dintâi sărbătoare a s. Eu-

charistii. Și acelaș Domn, care avea să se dee pe sine oamenilor, face pregătirile serbării în natura măreață de afară, în cenacul unui Ierusalimitean, și în sufletele apostolilor.

O sară măreață de primăvară cu o liniște desăvârșită. Mântuitorul se apropia cu apostolii de sfânta cetate de odinioară, de vechiul centru a neamului ales. El spune învățăceilor — la doi dintre ei — cum vor afla casa, unde vor mânca mielul Paștilor.

O casă bogată a trebuit să fie aceasta, unde se aflau toate din belșug. El, care se mulțămise de altă dată, și în toată viața cu foarte puțin și nelășmanat, care petrecea la cei mai de jos, mai lipsiți de ajutor, de data asta avea lipsă de mai mult, pentru marea sărbătoare, și marele dar de iubire, ce avea să-l dee.

Și eată-L știindu-se înaintea morții, la cina cea de pe urmă cu adevărat. El spune apostolilor, cu fața strălucitoare de fericire: „Cu dor am dorit să mânanc aceste Paști cu voi“. Ne mai putându-și stăpâni torentul de iubire, nu se poate opri acum să spună aceea vorbire împăratească, care nu-și află păreche în nimic, ce e prins azi în slovele tipărite, și care ne-o dă s. Ioan în Evangelia sa. — ci s'apucă de aducerea jertfei celei mari. Și când afară, sub cerul instelat, natura întreagă era vergură, Mântuitorul prin spălarea picioarelor învățăcelilor lui, simboliză curățirea sufletelor, albimea acestora mai mult, decât a zăpezii. La sărbătoarea Cuminecării trebuia să fie totul luminat, căci cu lumina avea să se facă împărțășirea, totul să fie căldură și dragoste curată, căci însuși pe izvorul acestora aveau să-l primească, și când totul era gata, se

auziră pentru întâia oară cuvintele: „Luați mâncăți“... „Beți dintru acesta toți“... Și dacă nu l'au înțeles apostolii mai înainte, acum de bună samă au priceput și au simțit, căci aveau împreunat cu sufletul lor pe cel ce le va vorbi de acum, înainte ca acela, pe cari îi știe că-s a lui. Cuvântarea aceea ce urmează despre iubirea lui Dumnezeu și despre iubirea împrumutată e potrivită acum pentru inima și mintea ascultătorilor, numai pentru că aceștia însuși trăiau acum într'o lume de un idealism nelășchis și totuși adevărat: o pregustare a vieții de veci.

Așa a fost cel dintâi praznic a s. Eu-charistii. Și în celea dintâi veacuri nu s'a cunoscut între creștini o sărbătoare mai mare ca aceasta. În viața familiară, în viața publică, înaintea tribunalelor de sânge, în închisorile umede, înădușitoare, pretințdenea le răsărea soarele din această s. taină. Și cât de dese erau atunci acestea săbători a sufletelor curate. Căci credința, credința era atunci așa cum trebuie să fie: neclintită, nu moartă ci vie. Și ce bine a urmat de aici? Dacă m'ar întreba cineva, eu aș răspunde fără șovăire: Adevărat fericți în lumea asta au fost numai creștinii din celea dintrai veacuri, și sfinții tuturor veacurilor. — Și doar fericirea e ținta tuturor zvârcolirilor spre înaintare și cultură, și acum în zilele noastre. Și, numai cât, cărările sunt greșite, și pornind pe ele vom rătăci numai, săcându-ne puterile înzădar.

Știința se va dezvolta mai departe, se va înăvuți, tainele naturii vor fi tot mai puține pentru mintea omenească. Dar ce fericire individuală pentru masa poporului a produs știința, și îndestulit'a vre-odată ea sufletul chiar a corifeilor săi, mulțămitu-l'a

purcează dela un timp la catechizarea tinerimei în școală preotul Donescu. Mărturisirile au durat până la 11 oare, când s'a început s. liturgie, la finea căreia protopopul a predicat despre surzimea și muțimea sufletească. A urmat apoi parastasul îndatinat în sâmbetele postului pentru morți, după care preoții și întreg poporul a ieșit în cimiter, unde protopopul a predicat despre nemurirea sufletului, judecata particulară și generală, raiu, purgator și iad. Apoi s'a cetit deslegare pentru morți. În dimineața asta s'au mărturisit și cuminecat peste 300 creștini.

b) La oara 1 după amiază au sosit preoții Dobrea din Corbu și Ioan Mera din Tulgheș. Imediat s'au continuat misiunile, purcează preotul Mera la catechizarea tinerimei în școală, iar preotul Dobrea la mărturisirea celor ce cu dor așteptau, așa încât cu ajutorul preotului local, de abia la oarele 7 s'au sfârșit mărturisirile. După ce preotul Mera a pregătit tinerimea prin catechizare despre s. Cuminecătură și datorințele legate de ea, la 3 oare implinește „Inseratul“, la care participând mult popor, a predicat despre miuciuță, calumnie și sperjurii. Apoi a mărturisit în școală.

Pe la oarele 4 d. a. după ce Mon. Dn protopop a asistat la catechizare și a dat înviațiunile necesare, dimpreună cu On. preot Donescu s'au depărtat, pentru ca duminica din 9 April să implinească soarta apostolică și în Telecul Bicăzului.

3. Duminică în 9 April apoi în Bilbor, la 7 oare On. preot Dobrea din nou începe mărturisirile, iar preotul Mera catechizarea în școală despre datorința pruncilor față de părinți și viceversa. Să purcede apoi la „Mănecat“, în decursul căruia preotul Mera predică despre vițel beției și urmările lui. Apoi să servește s. liturgie. După s.

evangelie preotul Dobrea predică despre credință în legătură cu nădejdea și dragostea creștinească, iar la finea s. liturgii preotul Mera predică despre „furt“. După servirea parastaselor prin preotul local, preotul Mera exprimă mângâierea și fructele acestor zile de sărbătoare, apoi să implinește la casa parochială s. maslu celor bolnavi.

Astfel s'a stămpărat un popor săros. Însămănătatea misiunilor la noi, au apretiat-o bărbați mai competenți. Totuși din convingere îmi permit a mai constata încă, că atât preoțimea cât și poporul nostru, dacă cumva în trecut mai mult a vegetat decât a trăit, apoi pe viitor vor apuca la nouă viață, — iar dacă au vețuit, apoi sănătate și trăinicie vor avea. — prin mediul binecuvântat al misiunilor. Dela Telec va urma raportul.

Ioan.

Dare de samă și mulțămintă publică.

Cu ocaziunea balului aranjat la 12 Februar a. c. în folosul „fondului pentru ajutorarea școlărilor miseri în caz de morb“ dela gimnaziul gr. cat. din Blaj au fost:

Întrate cor. 465 —
Esite „ „ 128 96
Venit curat cor. 336.04.

I. Au binevoit a trimite oferte: Esc. Sa Domnul Mitropolit Dr. Victor Mihályi 10 cor. Alesandru Mocsonyi, Birkis 10 cor. Ioan M. Moldovan, preșos 10 cor. Mihail Bontescu avocat, Hateg 20 cor. Ioan Boeriu paroh, Lechința 10 cor. Solomon Sinberger comerciant, Blaj 6 cor.

Aurel Porcu paroh Desmir, Nicolai Todoran protopresb., Cetate-de-baltă, Avram Păcurar, protopresb., Mercuria, Iacob Popeneacu protopretor pens., Venetia, câte 5 cor. Iovian Andreiu protop., Cs-Gorbó, Petru Nirăștean paroh, Ernot, Ioan German cate-

chet, Brad, George Tulvan subjude, Hateg, Fülöp Dénes comisar finanț., Kezsbely Alesandru Vicu proprietar, Nirășteu, Romul Ramoștan paroh, Mărgan, Ioan Moldovan, protop., Catina, Ioan Ianza primar, Blaj, Demetriu Cutean protop., Săcădate, câte 4 cor.

Dr. Csighy Anton prof. Erzébetváros, Dionisiu Zeflean faur, Abrud Alesandru Papiu paroh Bi-tra, Nic. Coroiu Ponorean paroh, Ponorel, Vasile Bora paroh Crivobara, Vasile Boneu prof., Brad, câte 3 cor.

Vasile Folea paroh, Giulus, Valeriu Florian paroh, Racovița, Ștefan Lita paroh, Lunca, Ioan Hategan protop., Cojorna, Elie Câmpian protop., Gy.-Szt.-Miklós, Alesandru Ionea Donescu paroh, Vasláb, Carol Pasca învățător Zăicani, Petru Neagoș medic, Deda, Simeon Chețan paroh, Ercea, Moise Brumboiu paroh Tobanu-vechiu Octavian Măcelariu librar, Blaj, Gavriță Pop canonic Blaj, Ioan Manta paroh, Gurarăului, câte 2 cor. George Trica, căpitan ces. reg. în pens., Carausebeș 4 cor. Adam Leșnicu dir. de bancă în Dobra 5 cor. Iosif Lita, protopop în Iclod 5 cor. Dumitru Tătușea, paroh gr. or. în Bran 4 cor.

II. Sara la cassă au fost următoarele suprasolviri: Pongráz Simon 11 cor. Iuliu Ciuciu, Hateg 10 cor. Ungár Gyula 8 cor. Schézl Károly 8 cor. Ioan F. Negrut 6 cor. Dr. Eugen Solomon 5 cor. Aurel Cutean 4 cor. M. Haiu Rașan 4 cor.

Luca Rusan, Dr. Romul Boilă, Dr. L. Nestor, Iosif Klein, câte 3 cor. Nagy Károly, Dr. Aurel Sava, Bede Ignátz Carolina Cismaș, David Radeș, Dr. Nerva Oncu, Silv. Nestor, Maria Vlassa, Simonffy Alajos, Iacob Popa, câte 2 cor.

Pongráz Gerő, Nicolai Baciu, Ilie Mircea, Dr. Ales. Pop, N. Tufan Aurel Cirlea, Dionisiu Trifan, Nic. Chiciudean, T. Coldea, Aurelia Solomon, câte 1 cor.

Subscrișii pe această cale ne ținem de plăcută datorință a aduce mulțămintă tuturor acestor binevoitori și sprijinitori ai sus numitului fond.

Blaj, 10 April 1905.

Flaviu Domșa
controlor.Octavian Bontiniu
cassar.

desevârșit, așa în cât să poată fi vorba despre fericire? Și ce influință hotărtoare au avut vre-odată cunoașterea sau ignorarea tainelor naturii asupra naturii intime omenești, ca de pildă: după ce ști legile refrațiunii luminii și înțelegi astfel curcubeul, să nu te mai mustre conștiința, după ce ai făcut o faptă, pe care nu ai vrea să ți-o știe și alții?

Luther a zis: Fi om de nimica dar crede; Hegel, Schelling au învățat un pan-teizm de ordine logică: Totul e una, și unul e totul, lumea e evoluțiunea unei idei, unui „ens absolutum“, ori „ens purum“, pe când înaintașul Spinoza vorbea de o singură substanță, mai materială aceasta. Kant se îndrăgostisă de vechii sceptici, și spunea că lumea e așa numai pentru că toți oamenii văd într'un fel, dacă însă am avea cu toții alți ochi, atunci lumea ar fi altfel. Dar ori cum fie la urma urmelor cu ochii, la cunoașterea lui Dumnezeu din zidirea lui, — tot după Kant — nu putem ajunge. Schopenhauer și Hartmann predicau stingerea universală și confundarea în Nirvana, la care visază budhiștii. De Cartes credea că ideile sunt înăscute omului, ontologiștii asemenea că mintea omului e o tabula rasa. Odată să credea că pământul stă pe apă și nemișcat, acum se crede, că nu e răzimat de nimic, nici „de patru stâlpi de argint“ cum zice colindul, — și că se învârte. O dată să știa că precii se fac din prav, și verușleții din apele stătute, din însăși apa, acum să știe că „omne vivum ex ovo“. Odată era convingerea adâncă: Omul a fost creat de Dumnezeu; apoi veni selecțiunea lui Darwin, după care nu ar fi imposibil să fi avut de strămoș o nămilă de Oran-

gutan, iar astăzi învățații sunt foarte zăpăciți cu privire la chestia asta. Odată era științifice probat, că un singur lucru există: materia pământ, aer, apă, gând, judecată, simțire, însuflețire: tot atomi și molecule și legi străne în clește, după cari lucră. Apoi veni spiritualizmul, demonizmul mai ales: cu chemarea spiritelor celor morți să le profetască. Sărmană lume ridicolă!

Toate acestea, iubite pretine, și câte s'ar mai putea înșira încă, au schimbat sufletul omeneșc, natura noastră? Nu! Căci îl vedem manifestându-se azi ca înainte cu mii de ani: aceleași dorinți, aceleași patimi, aceeași conștiință — care, de rămâne cătuși de cât curată — se revoaltă de nedreptate, de păcat, de urât, același răs, aceleași lacrimi, aceleași străluciri a ochilor.

Înaintarea civilizații biserica nu o condamnă. Dimpotriua. Dar totuși vrea să vadă, să înțeleagă odată oamenii că nu acesta e scopul principal ce-l avem în lume, că e numai un mijloc spre ajungerea altei ținte: fericirea aici și dincolo de mormânt. Și mai vrea biserica să atragă atențiunea tuturor, să-i facă să se intereseze și de lumea grații, în care trebuie să trăiască sufletele, și dacă ști câți bani ai în pungă, să ști și câte taine are biserica, și dacă tu cunoști prețul unui galbin, ori unei coroane, să ști prețul și s. Eucharistie de pildă, ori o simplă stropire cu apă sfințită. Ca văzătorii în stele să mediteze și asupra soarelui de pe s. altare, ca cei avuți ce-și numără banii sunători, să numere cu gândul și bătaile inimii lui Isus din s. Eucharistie, de câte ori ei, avuții ridică din nenorocire pe cineva. Ca gloatele nefericite să fie con-vinse de marele patron de pe s. altare,

care nu le trece cu vederea nici o durere suferită cu pașința. Ca cei căsătorii să cunoască pe cel ce-i păzește în bunăînțelegerere, ca cei tineri să iubească pe cel ce li va păzi iubirea nepătată, vergură.

Și mai ales voește biserica să nu iee nime în bătaie de joc pe cei ce s'ar interesa de astfel de lucruri, sau cari ar voi chiar să le pună în practică, ca astfel tot mai mulți să înțeleagă praznicul s. Cuminecări.

Alfus.

Prohodul Domnului Isus
Christos sau urmarea mâne-
catului din sfânta și marea
Sâmbătă, ed. II.

Cu aprobarea Preavenera-
tului Ordinariat mitropolitan
gr-cat. de Alba-Iulia și Fă-
găraș.

Numai 30 fl. + 5 fl. porto.

Noutăți.

Știri personale. *Augustin Caliani*, profesor la gimnaziul nostru, a făcut la universitatea din Cluj cu bun succes, examenul pedagogic de profesor.

Hymen. *Dr. Danil Sabo*, avocat în Blaj, anunță căsătoria sa cu d-șoara *Augusta Maria de Csato*, care se va celebra Luni la 1 Maiu n. în biserica catedrală din Blaj. — *Victor Tufan*, cleric abs. și *Silvia Birtolon*, anunță cununia lor, ce se va celebra Marti în 2 Maiu n. în biserica gr.-cat. din Lăscud.

Deputații români. Protestul dat la dietă contra verificării deputatului *Dr. Aurel Vlad* a fost respins — și acesta verificat. În același timp deputatul *Dr. Niculae Șerban* n'a fost verificat pentru neregularități la alegere. Protestele contra deputaților *Damian* și *Mihályi* încă nu s'au pertractat definitiv.

Liber! *Dr. Cassiu Maniu*, avocat, terminându-și pedeapsa de 1 an, suferită în închisoarea din Vaț, pentru un articol publicat în vechia „Tribună”, — va fi liberat mâine Duminecă.

Masa s'udenților a primit următoarele sume: „Sătmăreana” Seini 33 cor. „Furnica” Făgăraș 50 cor. „Crișana” Brad 30 cor. „Doina” Câmpeni 50 cor. „Olteana” Viștea-inf, 20 cor. „Brădetul”, Orlat 50 cor. „Sebeșana”, Sebeș 25 cor.

Fondul subsidiar. *Nicolau Solomon*, protopop Ludoș, a dăruit acestui fond 25 cor. *Ieronim Crișan*, Abafia 10 cor.

Desmințire. Dl notar *Ioan Popp* din Zalha, simțându-se pe nedreptul atăcat în articolul prim din nrl 14. ne trimite o scrisoare de rectificare. Regretăm, că tonul acestei scrisori e de așa, cât nu putem s'o publicăm, ne bucurăm însă, când dl notar afirmă, că tot ce s'a zis despre Dsa sunt neadevăruri. Cât privește cererea Dsale de ai numi pe autorul aceluia articol, sperăm, că va recunoaște însuși, că aceasta e o cerere, la care nu putem să-i dăm ascultare. Profităm de ocazie a ruga pe onor. noștri corespondenți, să nu ne comunice astfel de lucruri, de a căror adevăratate n'au cunoștință sigură. Stă rău unei foi ca „Unirea” să facă desmințiri.

Procesul de presă a „Drapelului” pertractat Marti la Timișoara, s'a terminat cu pedeapsa aspră a acușatorilor: *Mihail Gaspar* 10 luni temniță și 400 cor. pedeapsă, *Dr. Ștefan Petrovici* 6 luni temniță și 200 cor. pedeapsă, în sfârșit *Dr. C. Jurca* 8 luni temniță și 400 cor. pedeapsă. Acușatii au anunțat recurs de nulitate.

Știri literare. Simpaticul redactor al „Gazetei” dl *Augustin Paul*, a publicat în editura institutului *Minerva* din București un prețios volum de schițe și impresii intitulat: „Între Someș și Prut”, costă 1.50 cor. Recomandăm această scriere deosebitei atențiuni a cetitorilor noștri. — Tinărul *Gyárfás Elemér* a publicat o nouă broșură ce se ocupă cu chestii românești. Titlul acestei scrieri e: *A román görög katholikusok autonomiája*, și e reproducere din „Katholikus szemle”, unde s'a publicat mai întâiu. Vom reveni în nrl viitor. De altcum broșura se poate procura cu 1 cor. dela librăria seminarială de aci.

Conferențele meseriașilor. Duminecă în 16 April s'a ținut la Societatea meseriașilor noștri conferința a XII-a. De astă dată a vorbit *A. C. Domșa* despre: „Folosul cetirii cărților bune”. Dsa într'un limbaj dulce și curgător a arătat folosul, ce-l aduce lectura cărților bune. Atrage atențiunea meseriașilor asupra autorilor de valoare, cari merită să fie cetiți și îi îndeamnă să se distragă de lectura, care stârnește în om dragostea de neam, gust bun și îi dă ocazia de a-și însuși o limbă frumoasă. Meseriași de față, cari erau în număr destul de frumos l'au ascultat cu multă dragoste. La dorința generală conferința s'a publica și retipări

în broșuri, ce să vor împărți între membrii. Tinărul sodal *N. Barbu* ni-a declamat destul de bine poesia lui *V. Aléandri*: „Pohod na Sibir”. Conferințele se vor continua după s. Paști.

Concertul Kneisel. De mult n'am avut norocul a auzi un violonist mai cu renume până Duminecă trecută, când a concertat dl *Anton Kneisel*. Succesele frumoase obținute în orașele mai mari a Austro-Ungariei, a deșteptat și în Blăjeni dorul de a auzi pe virtuosul în violină, și au grăbit pe lângă tinerimea studioasă și dintre inteligența locală mai doritoare de arta musicală, să fie de față la un concert pe cât de artistic atât de rar la noi. Frumosul program alcătuit tot din nume mari ca *Beethoven*, *Paganini*, *Bach*, *Tartini*, *Bazzini*, bă și unele bucăți proprii, a fost gustat de cei de față cu cea mai mare încordare și plăcere. Culmea prestațiunilor dlui *Kneisel* a ajuns'o în *Danse des Sorcieres de Paganini*, — și apoi în bucățile românești. Aplauzele neîntrerupte ce urmau după fiecare punct, a silit pe Concertant a adauga mai multe piese încheind cu o imitație a lautarilor la opește foarte nostimă. Acompauimentul la pian l'a ținut măiestrul nostru prof. *I. Murășian* cu dibăcița-i cunoscută.

Ocaziune rară și binevenită. — Cine are următoarele foi românești și dorește ale vinde cu o coroană numărul să se adreseze la domnul *Emilian Micu* în *Kalácsa* p. n. *Orczifalva* *Temesmegye* Ungaria care le plătește destul de bine. 1. *Popfii Iustin*, *Amvonul 1868*. Nr. 10, 14, 15, 16, 21, 22, 23. 2. *Amvonul 1871*. Nr. 1, 2, 3, și 4. 3. *Amvonul 1881*. Nr. 1, 2, 3, 4 și 5. 4. *Cipariu T. Organul național, Blaj 1848*. Nr. 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22. 5. *Învățătorul poporal, Blaj 1848*. Nr. 1—22. 6. *Pop Sigismund. Amicul Poporului, Buda-pesta 1848*. Nr. 12, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26. 7. *Baboe Cesar. Expatriatul, Brașov 1849*. Nr. 1 până la 16. 8. *Barițu G. Foia de săptămână, Brașov 1837*. Nr. 1, 2. 9. *Foia pentru minte, 1838*. Nr. 1, 2, 13, 15, 18, 24. anul 1840. Nr. 1, 2. anul 1847. Nr. 20, 23, 43 anul 1848. Nr. 39 și 41 anul 1849. Nr. 9 anul 1850. Nr. 1, 21 anul 1853. Nr. 3, 6, 7, 16, 20, 29, 30, 52 anul 1858. Nr. 1, 2, 30 anul 1859. Nr. 1, 2, 3, 4, 18, 21. 10. *Barițu G. anul 1844*. Nr. 6 anul 1845. Nr. 53 anul 1848. Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 21 anul 1849. Nr. 1, 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 25. Afară de aceste cumpăr: *Cipariu T. Organul Luminării pe 1847* cu 12 coroane. *Crestomatia sau Analecte literare* cu 4 cor. 2. *Densușian A. Revista Critică literară anul 1894*. II. Nr. 7, 8, și 11, 12 anul 1895. III. Nr. 12 anul 1896. a. IV. Nr. 9, 10 anul 1897. a. V. Nr. 3 cu 30 fileri numărul. 3. *Cocoșul Roșu* foiaie umoristică de *I. Pușcariu* Brașov anul I. 1875. II. 1876. III. 1877. IV. 1878 și V. 1881 cu jumătate prețul dela prețul original. 4. *Gutinel* *Baia-Mare* a *I. 1889* a II. 1890 cu jumătate prețul. 5. *Libertatea* *Orăștie* anul I. 1902. Nr. 2, 3, 4, 18 a II. a. 1903. Nr. 4, 7, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, anul 1904. III. Nr. 2, 11, 42, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 64. 6. *Activitatea* *Orăștie* anul 1904. Nr. 3, 28, 33, 34, 37, 38, 39, 40, 45, 49, 50. 7. *Densușan, Orientul Catholic* Brașov anul II. Nr. 53, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 64 cu 10 fileri numărul. 8. *Fekete Ne-gruț* *Preotul român* anul 1880. Nr. 3, 4, 5, 6, anul 1881. Nr. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 anul 1883. Nr. 7 anul 1883. Nr. 15, 18 anul 1886. Nr. 4 anul 1889. Nr. 2, 3, anul 1890. Nr. 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12 cu 30 fileri numărul, 9. *Silași Dr. Sionul românesc, Viena 1865* anul I. Nr. 1—12 anul II. 1866. Nr. 1, 17, 22, 23, 24 anul 1867. III tot anul IV 1872. Nr. 17 cu 10 fileri numărul. 10. *Convorbiri literare* anul I. 1867/68. 12 cor. a. II III IV V VI până la X fiecare an cu 10 coroane complet. 11. *Hajdău Columa lui Traian* anul 1869—1874. numerii singuratici cu 20 fileri numărul — colecția completă cu 15 cor. 12. *B. Pop. Activitatea Vicarilor foranei Nă-săudului 1873* *Viena* 3 cor. 13. *Maior Petru*

Animadversia în recensionem *Istoriae de origine Valachorum*. Buda 1814. 15. *Contem platio recepționis in Valachiam anticriticam*. Buda 1816. 15. *Reflexiones in Responsum ad Anticriticam*, Buda 1815. 16. *Telemachul* Buda 1818. 17. *Orthografia romana sive Walachica* Buda 1819. 18. *Istoria bisericească a românilor atât a celor dincoace cât și a celor de dincolo* Buda 1813.

Petrețeri. Tinerimea română din jurul *Ernotului* invită la concertul împreună cu dans, ce-l va aranja în 1 Maiu n. (a doua zi de ss. Paști) în sala hotelului „Central” din *Ernot* cu concursul mai multor dñi alumni ai *Institutului pedagogic* din *Blaj*. Venitul curat e destinat pentru biserica din *Ernot*, pentru biserica din *Șeulia română* și pentru „Clubul agronomic” din *Ernot*. — *Corul vocal bis. gr.-cat. din Nădlac*, sub conducerea dlui învățător *Constantin Savu*, invită la concertul cu dans ce-l va aranja Luni la 1 Maiu (a 2-a zi de Paști) în sala cea mare a Casei comunale. Venitul curat se va folosi pentru trebuințele corului și pentru provederea prun-cilor săraci cu cărți.

Necrolog † *Ioan Simionășiu*, președinte la sedria orfanală și protonotar onorar comitatens, membru în directorul „Șulutan”, membru la „Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura poporului român” și membru la „Societatea pentru fondul de teatru română”, etc., a repausat în mod subit Sâmbătă în 15. Aprilie a. c. în anul al 67-lea al etății și al 32-lea al fericitei sale căsătorii. † *Valentin Cherebeș*, oficial de poștă și telegraf în *Blaj*, fiul protopopului *Gavril Cherebeș* din *Someș-Odorheiu*, a repausat *Vineri* în 14 crt. în etate de 25 după un morb scurt. — Trimitem întristatei familii sincerile noastre condolențe.

Odihnească în pace!

Posta redacțiunii.

E. L. Ați fost prevenit. De altă dată.
Dr. P. O. Momentan nu avem loc, mai târziu da.
A. G. Cât ce vom dispune de spaț. edam. Iară, patimile personale încă trebuie să-și aivă hotarul lor, peste care nu pot trece. Nu se poate!
N. B. A sosit, dacă va atinge măsura îi vom face de sigur loc.
— fr. — În nrl acesta n'am mai avut loc, va urma. Felicitări pentru celea întâmplare.
S. Z. Va urma în nrl de Paști.
I. S. Asemenea.

AVISI

Din pădurea bisericeii gr.-cat. din *Micuș* se vor vinde pe calea licitațiunei 100 bucăți stejari (păhui) în 8 Maiu 1905 la fața locului.

Prețul de strigare statorit prin *Oficiul silvanal* din *Turda*, e 1600 cor. adecă-una mie șeasă sute cor.

Condițiunile să pot vede la *Oficiul parochial* gr.-cat. din *Micuș*.

Micuș la 19 April 1905.

Calugăr Ilie,

(13) 1—3

curator prim.

A apărut: a V. ediție

ACATISTERIUL sau carte ce cuprinde în sine rugă-

Cadru de Paști

ciuni pentru pietatea fiecărui creștin. Revăzut și completat. — În rugăciuni această carte e un adevărat mărgăritar sufletesc, o carte foarte potrivită pentru fiecare. — Costă leg. 1 cor. + 10 fil. porto.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Despre foloasele cetirii cărților bune.

— disertație ținută la Reuniunea meseriașilor din Blaj în sara de 16 April n. 1905. —

Iubiți Meseriași!

Am primit cu viuă bucurie invitarea harnicului și distinsului Dvoastră președinte ¹⁾ de a Vă întreține și eu câteva momente în ceasurile de Duminecă sara, când vă adunați împreună în sinul reuniunii Dvoastră, regret însă foarte mult, că ocupațiile mele s-așa de vitrege, cât nu-mi dau timpul de lipsă, spre a-mi desvâli înaintea Dvoastră tot sufletul, inima mea toată, plină de cea mai nefătărită dragoste, față de clasa industrișilor. Și Dvoastră cari mă cunoașteți și încă unii poate de mult, știți de bună samă, că spun aceste vorbe, nu pentruca să vă linguesc, ci din cea mai curată a mea convicție. Iubesc această clasă, nu numai că în veci neuitatul meu tată ²⁾ era meseriaș, și încă unul din cei mai legați de măestria sa, ci și pentrucă eu găsesc, că clasa aceasta, e una dintre cele mai neatârnoare. Un măestru iscusit, care își pricepe bine măestria sa, și care își face conștiință din aceea, că ce iasă din atelierul său să fie bine lucrat, unui astfel de om, — de cari cu mândrie recunosc că avem câțiva și aici — nu-i pasă de nime, dă înainte și nu privește în fața nimărui spre a să complimenta, pentru că e deplin incredințat, că munca sa e cinstită și prețul ce-l cere pentru ea e potrivit osteneții ce și-a dat. Clasa meșteșugarilor de treabă, e în orașele cele mai însemnate, una dintre clasele cele mai văzute și considerate.

Permiteți-mi iubiții mei Dni, ca după priceperea mea, să contribui și eu la bunăstarea Dvoastră, să pun și eu o petricică lângă zidul afund înțepenit în pământ, pe care nime și nimic nu-l mai pot mișca, fiindcă stă răzimat pe fundament tare.

Băieții cari să dedică pe cariera aceasta. — după un rău și de osândit nărav, adese să recrutează din șirul acelora, cari nu's de altă treabă. Pe cum de demult să zicea, că pe cel ce-l urește Dumnezeu îl face dascăl, așa acum adese, acei cari nu's buni de școală, să fac meșteșugari. Și am spus, că datina aceasta nu-i de recomandat. Și nu, mai ales, nici pentru aceea, pentrucă la alte neamuri culte, la Sași de pildă, studenții absoluți desbracă hainele de cavalier și iau surța de ucenic, și în Franța, fostul președinte al republicei, n'a fost decât un industriaș. Și nu e bine, ca meșteșugarul să îmbrățișeze o măestrie oare careva, pentrucă îi e urât de carte, ci pentrucă, sau are mai mare atragere pentru aceea, sau pentrucă lipsa nu-l îngăduie să continue cu studiul. Cine poate spune mai bine, decât înșiși măiestrii, ce bine e dacă știu carte, și încă cât de multă; ce bine e dacă li-e dragă învățătura și ceasurile libere nu le pierd în zădar, ci le folosesc ca să-și cultive sufletul!

Avem, ce e drept, cu toții suflet, suflet, care în zilele noastre de fericire sau despe-

rare, de năcaz sau veselie, ne aduce aminte de Ziditorul nostru; avem cu toții în pieptul nostru fotografia celui prea bun Părinte, dar posa aceasta dacă e neîngrijită. cu vremea să murdărește, să pierde, cât de abia mai poți cunoaște persoana reprezentată prin ea. Și cărpa aceea, peria, cu care o cureți și o ferești de stricăciune, e cartea, adevărată învățătura.

Cui nu e cunoscută vechia zicală românească: „Ai carte, ai parte, — n'ai carte, n'ai parte“? o știm cu toții vorba aceasta și-o știu mai ales bieții nostri țărani, cari în necunoștința de carte, sunt jefuiți și înșelați de toată lumea în chip îngrozitor. O știu acei meșteșugari nefericiți, cari în lipsa de învățătura sunt trași pe sfoară de agenții dulci la vorbă, dar mișei, cari îi cunosc dela prima vedere și le vând marfa cea mai rea cu prețuri scumpe. Și bietul măiestru vede îngrozit, că marfa sa e așa de scumpă, cât lui nu-i rămâne nici un câștig, ori aude zilnic pe mușterii săi tânguindu-să, pentru lucrul prost ce li l'a făcut.

Iată în o icoană palidă, nenorocirile omului neștiutor de carte!

Dar nu aceasta vreau să o scot la suprafață acum. Mai mult sau mai puțin, fiecare dintră Dvoastră a învățat, fiecare știe ceti și scrie, mulți chiar cunosc și alte limbi. Ceeace vreau să relev în foloasele învățaturii, e dragostea cetitului, a înbogățirii sufletului cu noi și noi cunoștințe.

O carte bună ne poate fi tuturora cel mai bun dascăl și cel mai sincer prietin. Ea poate fi în tinerețele noastre un îndreptător spre bine, un povăzător pe calea cea adevărată în vrăsta bărbăției și unul din cei mai buni mângăitori în ceasurile grele ale bătrânețelor.

Câți meseriași nu sunt, cari n'au avut fericirea, să poată în copilăria lor cerceta mai dinadinsul școala, chiar când ar fi avut spre ea o atragere deosebită! pentru aceștia cartea e izvorul cel mai limpede și mai curat, la care aleargă spre ași stămpăra setea după învățătura. Câți sunt cari au urât în copilărie școala, ori au fost la școli străine, după ce au crescut însă mari, au simțit dulceața și lipsa unei cărți bune românești, — pentru aceștia apoi cetitul e o dorință nespūsă și o negrăită plăcere. Dar, de câte ori o carte bună nu oprește pornirile sufletului nostru de-a cădea în rele și a să cufunda în nelegiuiri? O carte bună ne curăță sufletul de multe patimi, născute în inima noastră din prea mare dragoste față de noi și nutrite de năcazurile vieții și răutatea oamenilor. După ce ai cetit în liniște o carte bună, te simți însuți așa de bun și așa de gata de a face fapte bune. Nu te mai îngrozești în fața primejdiilor ce-ți stau în cale, ci oțălit și armat în suflet cu curajul bunelor poavețe, mergi înainte în lupta ce te așteaptă în viață, și biruiești.

Am privit într'o după amiază la cărțile ce aveți Dvoastre. aci în bibliotecă și cu multă bucurie sufletească am constatat, că stați bine, chiar foarte bine.

(Va urma.)

O RĂPIRE MISTERIOASĂ.

(Continuare)

„Ah, ciudat lucru! strigă el, după ce sfârși cu cetitul. „Poștește și cetește și dta!“

Hill apucă epistola, al cărei cuprins era următorul: „Cadravul unei fete, care să potrivește cu descrierea dtale, a fost, azi dimineață, scos din Themsa. Să pare că a stat timp mai îndelungat în apă. Am telegrafat la stațiunea principală. Dacă dorești a vedea cadravul înainte de a fi dus la groapă, te rugăm a grăbi încoace“.

Hill sări sus, agitat. „Vină să mergem degrabă“, insistă el, „și dacă s'ar întâmpla să fie cea căutăată —“

„Atunci petrecerea, ce o aranjează de sara dl Black, va suferi o conturbare neplăcută“, zise Wilson, mănios.

În curând ajunsă la țintă. Într'o odaie laterală a biroului polițenesc zăcea corpul inecatei, învălit într'un cearșaf. Un ampioiat conduse înlăuntru pe ambii domni.

„Păcat, că trăsăturile feței nu s'au conservat mai bine“, zise ampioiatul, desvâind cadravul.

„Nu face nimic“, observă Hill, arătând părul blond, ce atârna preste masă în jos. „De pe păr putem vedea, că aceasta nu este cea căutăată de noi“.

El voi să tragă pe Wilson cu sine afară, acesta stetea însă locului, uitându-să într'una la față.

„Sveltă, slabă, culoarea feții albă și ochii negri“, murmură el în sine. „Într'adevăr e păcat, că fața moartei a devenit aproape de nerecunoscut“.

„Te mai îndoești încă?“ îl întrepruse Hill nerăbdător. „Fanny doară a vorbit espres despre părul negru al feței, pe când aceasta de aici —“ El se opri de odată și să retrase îngrozitor. „Dumnezeule, asta este —“.

„Ei dar ce-ți este, Hill?“ întrebă Wilson mirat.

Tinărul detectiv își frecă fruntea.

„Ași putea jura“, zise el mișcat, „că aceasta este fata, cu carea dl Black a vorbit odinioară pe stradă“.

„De pe ce o cunoști?“ întrebă Wilson cu neîncredere.

„De pe vesmântul ei“.

Cu acestea scoasă din cartea sa de notițe bucata de stofă, pe care o găsi atunci atârnată de lada dinaintea prăvăliei. Să potrivea perfect cu culoarea și muștra vesmântului moartei.

„Ehei, d-apoi că am făcut o descoperire frumoasă“, observă Wilson. „Acum dânsul va trebui să-mi răspundă la o întrebare, și anume, că cine este aceea, carea zace aci rece și țepănă, o jertfă a tradărei străine, ori a propriei desperări“.

„De sigur. cazul prim“, zise acum ampioiatul, ce stetea lângă dânsul, arătând spre ranele ce se vedeau la cap și la brațe.

„Așadar un omor brutal!“ exclamă Wilson, aruncând o privire compătimitoare asupra sermaneii creaturi tinere. „Ori cine a făcut fapta aceasta, fie el de poziție cât înaltă, va fi pedepsit!“

¹⁾ Gavril Precup, profesor.

²⁾ Izidor Domșa, legător de cărți, † 1901.

Cu aceste cuvinte el părăsi odaia, iar Hill îi urmă, mirându-se în sine, cum speratul său coleg să poată înșela așa de tare în cazul acesta.

„Fie cum va fi, Wilson,” începî el „un lucru e sigur; aceasta nu este fata, carea a dispărut din casa dlui Black.”

„Eu nu-s așa de sigur despre acest lucru,” fu răspunsul laconic.

„Cum așa? Crezi doară, că Fanny ne-a dat o descriere falsă?”

Wilson surise numai, și adresându-se către unul dintre amplexați, îl rugă, să-i dea semnalamentul tipărit, pe care el, Wilson, l-a distribuit pe la toate stațiunile polițienești, pentru orientarea asupra fetei căutate de dânsul. Semnalamentul sună: „Să se caute după corpul unei fete tinere, sveltă, bine făcută însă slabă, cu culoarea feței albă, părul blond, de-o frumusețe particulară. Dacă s'a găsit, să fiu înștiințat la moment, Wilson.”

„Asta n'o pricep”, observă Hill clătînd din cap.

Wilson clipi din ochi cu viclenie.

„Amice,” zise el surizînd, „dacă de altădată mai inspecționezi vre-o odaie, în care s'a petrecut vreun fapt particular, și găsești aci un pieptin cu păr blond, atunci fi convins, că cameristele dtale știu cu acuratețe, ce zic, când afirmă, că fata, carea a folosit pieptinul, poșede și păr negru.”

V.

„Dl Black este încă la masă; are societate,” explică servitorul, carele în sara aceleiași zile deschisă ușa celor doi detectivi. „Doriți să-l chem afară?”

„Ba nu,” zise Wilson, „avem timp să așteptăm, până pleacă oaspeții săi. Arată-ne numai o odaie în care să putem rămânea.”

Servitorul îi conduse într'un salonaș mic din etajul de jos. „Totuși voiți spune domnului meu, că DVoastră sunteți aici,” observă el, depărtându-se.

„Sunt curios, dacă îi mai priiește dlui Black mîncarea, aflînd prezența noastră aci,” zise Hill, așezîndu-se comod pe o canapea, lângă colegul său. „Poate că-și părăsește oaspeții și va grăbi să vină la noi.”

„De asta mă îndoiesc,” întrerupse Wilson. „După cât îl pot eu judeca, el este un bărbat cu multă stăpînire de sine și cu sânge rece — el nu va tradă prin nici o trăsătură a feței sale, cât de neplăcută îi este vizita noastră.”

În intervalul cât să mai consultară ei între sine, servitorul să reîntoarse. „Dl Black vă salută, domnilor,” zise el, așezînd pe masă o tasă cu păhară și vin. „Dânsul vă roagă să gustați din vinul acesta, și îndată ce va fi liber, va veni la DVoastră.” Cu aceste să depărtă.

„Așa! Hm!” să răscoli Wilson pe canapea; și deoarece nu dădea nici un semn, că ar vrea să guste din vin, Hill întinsă mîna spre sticlă. Celalalt îl reținî. „Mai bine dă-i pace și nu gusta din vinul acesta,” zise el. „În anumite împrejurări nu poți fi destul de precaut.”

Ei așteptară vre-o jumătate de ceas în tăcere, ascultînd când la ticăitul orologiului de părete, când la sgomotul ce pătrundea din prînzitor: ciocniri de păhară și răsete vesele. Holman Black a dat cina aceasta în onorarea unui fruntaș al partidei sale și în-

vitații să înțeleagă, că erau numai amici politici. Domni pareau a fi tare animați; deoarece a mai trecut o jumătate de ceas, până ce s'au gătit de plecare. În sfîrșit au plecat toți oaspeții, și îndată după aceea dl Black merse în salonul cel mic, unde îl așteptau Wilson și soțul său.

„Îmi pare rău, că am fost reținut”, zise el, salutîndu-i. După cum să vede, el nu-i recunoscî. „Ce vă aduce la mine într'un timp așa neobișnuit? Ceva cauză politică?”

„Nu”, răspuse Wilson în ton moderat și fixînd aspru pe domnul casei, „cauza noastră n'are de a face nimic cu politica, deși pentru aceea ea nu e mai puțin importantă. Nu ai avea bunătate, să încui ușa, ca să rămînem neconturbați?”

(Va urma.)

Păstorul sufletesc și săvârșirea funcțiilor sacre.

(Continuare.)

Înainte de a porni preotul la ceva funcțiune va cerca, că toate cele necesari să le aibă la îndemîna și încă în măsura, în carea va avea trebuință. A începe să botezi sau să faci maslu și, când e să ungi cu uleu, acesta îți lipsește, pentruca apoi să stai în loc până fătul sau cantorul vine cu el cumpărat dela vreun jidan; a merge la vre-o funcțiune, și când colo să n'ai cărțile de lipsă sau cruce etc; a începe proscomidia la liturgia privată fără cantor și apoi fiind aceasta să aștepti îmbrăcat până vine cantorul, sau dacă nu poate veni, servești fără cantor, pentrucă, vezi Doamne, subversează „extrema necesitas”: toate acestea sunt lucruri foarte grele pentru conștiință și detragător statului sublim preotesc.

Cunosc o parochiă, în care s'a practizat păcătoșul obicei (azi nu știu, cum e) că fără nici o conziderare la împrejurări s. agneț la proscomidia să lua totdeauna în o formă de mare. Acum, dacă să întâmplă, — prin postul mare — că era mulți poporenii de cuminecat, sigur că sfîntul trup nu ajungea, atunci vinea fătul cu un tăer, pe care el tăia mărunț prescure și aceasta o turna el cu mîna lui în s. potir, iar preotul cumineca fără scrupul cu aceasta pe credincioși mai departe.

A nu te îngriji să ai totdeauna mir proaspăt numai de un an, conform prescripțiilor canoanelor bisericești, ci a servi din mirul anului acestuia atîta pînăcînd ajunge, chiar 2—3 ani, și numai dupăce să gată a procura altul: însemnă mai mult decât laxitate.

Intenționează a să căsători neamuri. Ceri dispensare, care, fiind neamul aproape, întîrzie pînăce sosește dela Nunțiatură. A cununa pe aceștia „in speranța obținîndei dispensatiuni” însemnă a fi răspunzător înaintea lui Dumnezeu pentru concubinatul, în care ei trăiesc pînă la dispensare.

D.) Să mai recere la păstorul sufletesc pentru a putea îndeplini toate funcțiunile, cum să cuvine, știință.

Nu e permis nimărui a să îndestuli cu știința și cunoștințele câștigate în seminar sau înainte de ordinare, ci chiar dupăce

se eșit în viața practică trebuie să studieze mai mult. Cîte cestiuni și cîte obiecte mai înainte le-a cunoscut numai în trăsuri generale! Acum are lipsă de cunoașterea fundamentală și detaliată a acelora. Numai studiul neîntrerupt îl poate face pe păstorul sufletesc să stea totdeauna la culmea chemării sale, să-și îndeplinească toate agende neeceptionaver și să fie păstor după inima lui Isus Christos și rîndniala lui Melchisedec — „făcîndu-se pe sine tuturor toate”. Numai prin studiu poate preotul delătura lipsele credincioșilor săi atît cele spirituale, cât și cele materiale; numai prin studiu își poate el câștiga respectul și stima de păstor sufletesc în parochia sa și poziția cuvenită în societate. „Buzele preotului vor păzi știința și legea vor cerca din rostul lui, căci Îngerul Domnului atotștiitorul este” zice prof. Malachia (II. 7) iar Osea (IV. 6) „Fiindcă tu ai delătura știința, eu încă te voi delătura pe tine să nu-mi servești mie în preoție”. Apostolul Pavel zice către Timoteiu (I. IV. 13). „Păzește cetenia și mîngîierea, și învățătura, de acestea gîndește, întru aceste fi, ca procopsela ta să fiă arătată întru toți!” „Mergînd învățați toate popoarele” zice Mîntuitorul (Mat. XXVIII. 19) căci „voi sunteți lumina lumii, voi sunteți sarea pămîntului, dacă sarea se va strica, cu ce să va săra, nu este mai mult bună de nimica fără numai să se arunce afară și să se calce de oameni” (Mat. V. 13).

Abstrăgînd dela alte direcțiuni, în cari păstorii sunt datori a-să perfecționa, dar cari nu formează baza temei, ce tractezi, — păstorul sufletesc este dator ca să se nisuiască ași câștiga cât mai mare știință și cunoștință a ritului, a tipicului, a ceremoniilor bisericești, ca să le știe originea, însemnătatea și modul folosirii, căci numai atunci funcțiunile lor vor fi înălțătoare și edificatoare. A recita cutare funcțiune numai din carte în mod mechanic, fără ca aceea data ocaziune să o poți explica și poporului cu toate frumusețile și însemnările mistice ale ei, însemnează a băga în popor credința aceea, că orișicare laic, nunumai preotul, poate face „ostfestane” ori altă funcțiune, dacă odată știe ceti; însemnează a înstrăina pe popor de funcțiunile sacre așa, că acelea încep a-să rări din ce în ce mai tare în detrimentul moral al poporului și al preotului. ba pentru preot și în detrimentul material. — A recita numai din carte vre-o rugăciune fără a cunoaște dispozițiunile bisericești referitoare la aceea, însemnează a espune statul preotesc, credința și națiunea noastră batjocurei și răsului străinilor. Și azi a mai ceti blăstemele Marelui Vasile, decumva sunt în adevăr ale lui, și azi a mai face afurisenie ar însemna o ignoranță prea mare și o rușine pentru noi. dupăce există lege bisericească (Îndrept. legii cap 33 și 38), cumcă exorcismele nu-i permis a-să ceti fără de espresa concesiune a Ordinariatului. Chiar și în biserica catolică, unde a fost introdus ord special spre acest scop, ordul esorciatului, azi cetirea esorcismelor depinde dela concesiune episcopescă, care încă foarte anevoie să dă. (Vezi despre acestea mai pe larg la eruditul Dr. A. Grama, Foia biser. 1885 p. 122.) (Va urma.)

Editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa.

Feller' Elsa-Fluid

ajută iute și sigur la diferite morburii ca bunăoară: durerea de spate, junghiuri, rupturi, schintiri, durere de cap, influență etc., are un minunat efect la durerea de stomac, la tuse, durerea de pept etc., după cum o dovedesc această mai mult de 65,000 epistole de mulțumită. 12 sticle mici sau 6 sticle duple le trimite franco pentru 5 cor. farmacistul Jenő V. Feller, Stibica Centrale 82. (cott. Zăgráb). — Ca un esecelent mijloc purgativ pentru stomac se recomandă Feller-Elsa-Pilule. — 1 legătură = 6 șcătule — se trimit franco cu 4 coroane!

Prăvălie românească!

P. T.

Prin această am onoare a avisa publicul românesc de aici și jur, că am deschis în loc, — strada Tipografiei — sub firma:

V. POPP.

o prăvălie de mărfuri coloniale și de băcănie. Legăturile ce le am cu firme de frunte din patrie și străinătate, mă pun în plăcută poziție de a-mi procura articoli de prima calitate.

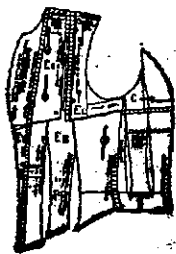
În urma praxeii, — de peste 24 ani — în această branșă, cunosc pe deplin necesitățile clientelei, și astfel mi-am și asortat prăvălia cu tot felul de mărfuri, ca să pot satisface întru toate, atât în privința calității, a prețurilor, cât și prin un serviciu prompt și culant.

Recomandându-mă binevoitorului sprijin al publicului românesc din loc și jur, semnez.

Cu deosebită stimă:

V. POPP.

(11) 4-5

marca fabricel

De mare însemnătate pentru Dame!

Fie care P. S. Dómnă își poate însa-și pregăti cu o ușurință de neînchipuit

talie sa după orî ce modă

cu ajutoriul aparatului de croit talie pentru dame

inventat de **Anton Guschelbauer**. A fost censurat de academie. și poșede nenumărate scrisori de recunoștință.

Isi are patenta și e scutit prin lege în toate statele culte.

• • • Pretul unui aparat e 3 cor. franco rambursat. • • •

Se caută agenți

Prospecte să trimit la cerere gratis

Cu totă stima:

Antal Guschelbauer.

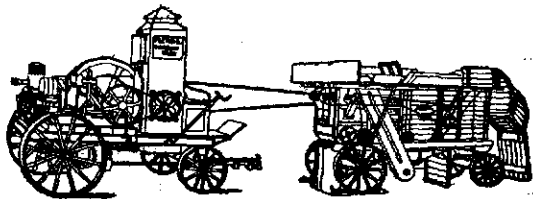
Sopron.

17 (32-52)

B. DÉNES

BUDAPESTA,
VI. Váci-körút Nr. 61.

Urmașul lui BRAUNER și KLASEK E. Plewa inginer, reprezentantul și depository ces. și imp. a fabricii de mașini și motoare în Ungaria.

MOTOARE

cu bensin, gaz și vapor pregătite după model 1905.

2-100 HP.

Locomobile cu benzin a 2-20 HP.

Motoare trainice cu gaz, de toate mărimile, cu cari se spesează pe oară 2-3 fleri. Prețuri ieftine și condiții de solviri foarte ușoare.

Preț-curent gratis.

Să caută în provincie agenți cinștiți.

(10) 9-12

La expoziția milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric

(22) 28-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, prevădute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în orî ce parte, în dată ce clopotele sînt bătute de o latore prin aceea ce sînt mântuite de crepare. — Cu deosebită recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt prevădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adănc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechi. Mai de parte se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toce de metal.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

